

Rendez-vous manqués met Hans van Manen

Het werk van Hans van Manen behoort tot het mooiste wat er in de naoorlogse dans werd gemaakt, zegt Eric de Kuyper.

Een verhaal over kunstbroers, over de seksualiteit van dans, over Balanchine en Fred Astaire, over de manier waarop Nederland met kunst omgaat – en over de biografie die over Van Manen verscheen.

Niet wetende dat Hans van Manen enkel telefonisch aanspreekbaar en bereikbaar is, had ik hem een brief geschreven. Waarschijnlijk heb ik daarin mijn bewondering voor zijn werk geuit en hem gevraagd of we elkaar eens konden spreken. In die periode bereidde ik mijn eerste film *Casta Diva* voor en ik wilde Hans van Manen daarbij graag als choreograaf betrekken. Ik moet zo goed als een wildvreemde voor hem zijn geweest, want ik was toen, begin jaren tachtig, pas een paar jaar in Nederland. Ik doceerde aan de universiteit van Nijmegen. Ver van Amsterdam dus.

Al spoedig kreeg ik een kaartje terug met de boodschap 'Bel me eens voor een afspraak...' Het laconieke van het antwoord verbaasde me een beetje. Maar dat hij een geschreven antwoord gaf, was nog veel verbazingwekkender. Alleen besepte ik dat toen nog niet.

Hij ontving mij alsof we elkaar al jarenlang kenden – misschien was dat ook wel zo. Hij luisterde aandachtig en geïnteresseerd naar de uiteenzetting van mijn filmproject en zei: 'Dat moet je doen.' Ik was er toen nog helemaal niet zo zeker van dat ik die film – een film – moest maken. Maar hij leek erg overtuigd. Op mijn vraag of hij een klein scène op muziek van Offenbach – een soort *Einlage* – wilde choreograferen, ging hij niet in. 'Dat moet je zelf doen,' zei hij. 'Maar kan ik dat wel?' sputterde ik tegen. 'Als je het wil, dan kun je het.' Dit allesbehalve logische antwoord overtuigde me echter geheel. Inderdaad, het was als met de hele film: als ik het wilde, zou ik wel een middel vinden om het te kunnen. Wat de technische kanten van het filmen betreft, besepte ik dat ik me daar geen zorgen over hoefde te maken. Er waren goede technici die hun

vak verstonden en op hen moest ik vertrouwen. Ik hoefde er alleen voor te zorgen dat ik wist wat ik vóór de camera wilde. Dat wist ik; het zat in mijn hoofd, meer dan dat het op papier stond, want het zou geen normale speelfilm worden waarbij alles tevoren netjes in een draaiboek is neergeschreven.

Het verbaasde me dus niet dat hij mijn twijfel aan mijn al dan niet choreografische deskundigheid wegnam: als ik het wilde, zou ik wel een middel vinden om het te kunnen. Nogal vanzelfsprekend. Het mooiste blijkt van zijn

vertrouwen was eigenlijk dat hij mij Gérard Lemaître aanbeval. De danser en vriend met wie hij zo veel had samengewerkt. 'Met hem zal het zeker vlot verlopen...'

Dat was dus geregeld. Ik sprak met hem nog over mijn angsten, die te maken hadden met mijn wens en mijn schroom om uitsluitend mannen te filmen, en dan voornamelijk de man als lichamelijke verschijning. Ik had al een keuze gemaakt; het waren bijna allemaal vrienden van me die ik had gevraagd om mee te werken. Ik kende hen soms al erg lang en in-

Visions Fugitives - Nederlands Dans Theater, choreografie Hans van Manen (Den Haag, 1990) / Hans Gerritsen

